

Käyttäytymiskoe

lähde: Suomen Palveluskoiraliitto

Yhteiskunta asettaa koiranomistajalle jatkuvasti tiukempia vaatimuksia koiranpidosta. Koirat eivät saa liikkua vapaana muutoin kuin koirapuistoissa, muihin puistoihin ei enää koiria saa viedä lainkaan. Koirat eivät ole myöskään tervetulleita yleisötapahtumiin, lenkkipoluille tai toreille. Mitä enemmän sääntöjä ja pykälää koiranomistajille asetetaan, sen negatiivisemmin myös kanssaihmiset suhtautuvat koiriin ja koiranomistajiin. Sen tähden koiranomistajien on syytä kehittää itseään ja koiraansa ottamaan huomioon lähiympäristö ja sen asettamat vaatimukset.

Hyvin käyttäytyvä, ympäristöönsä asiallisesti suhtautuva koira on ilo omistajalleen ja ympäristölleen. Myös koiran oma elämä helpottuu, kun se oppii käyttäytymään erilaisissa tilanteissa. Kouluttamalla koiramme ympäristön vaatimukset huomioiden edistämme kanssaihmissen positiivista suhtautumista koiraharrastukseen.

Iloisesti totteleva, ympäristöönsä luonnollisen välinpitämättömästi suhtautuva koira osoittaa olevansa yhteiskuntakelpoinen, kunnan kansalainen. Tällaisen käyttäytymisen mittariksi on kehitetty Käyttäytymiskoe.

Mikä on käyttäytymiskoe

Käyttäytymiskoe on kehitetty Keski-Euroopan palveluskoirakokeiden esikokeeksi. Siellä kaikkien koirien on suoritettava koe hyväksytysti ennen kuin ne saavat osallistua varsinaisiin palveluskoirakokeisiin. Saksassa edellytetään käyttäytymiskokeen hyväksytyä suoritusta myös esimerkiksi agilityyn osallistuvilta koirilta ja se on erittäin suosittu kaikkien koirien sosiaalisuuden mittarina.

Suomessa käyttäytymiskoe otettiin ensin käyttöön suojelukokeen esikokeena. Vuoden 2000 alusta käyttäytymiskoe on Suomessa pakollinen esikoe kaikkiin palvelus- ja pelastuskoirakokeisiin, jos koira ei ole ennen vuotta 2000 osallistunut palvelus- tai pelastuskoirakokeeseen. Se soveltuu myös erinomaisesti kaikkien koirien sosiaalisuuden ja koulutustason mittaamiseksi.

Käyttäytymiskokeen säännöt seuraavat alkuperäistä saksalaista säännöstöä ja muuttuivat vuoden 2003 alusta. Muutokset koskivat lähinnä kaupunkiosuutta ja yleisiä sääntöjä tottelevaisuusosion säilyessä ennallaan.

Oleellisin muutos lienee kokeen jako kahteen muotoon:

BH - Varsinainen käyttäytymiskoe

BHA - Sama koe ilman laukauspelottomuutta

BHA-koe järjestetään "tavallisen" käyttäytymiskokeen yhteydessä ja siihen osallistuvat suorittavat sen ensimmäisenä, jotta koiran ei tarvitse kuulla laukauksia koepaikalla ennen suoritustaan.

BHA-kokeen arvostelu on kaikilta osiltaan sama kuin varsinaisessa käyttäytymiskokeessa, ainoastaan laukauksia ei siinä ammuta. Tämän kokeen suorittaminen ei oikeuta koira osallistumaan palvelus- tai pelastuskoirakokeeseen.

Mitä vaaditaan koiralta että se voi osallistua käyttäytymiskokeeseen

Käyttäytymiskokeeseen saavat osallistua kaikki rekisteröidyt sekä rekisteröimättömät koirat, kunhan ne on tunnistusmerkitty Suomen Kennelliiton määräysten mukaisesti. Käyttäytymiskokeessa koiran tulee olla vähintään 12 kk ikäinen ja sen tulee olla rokotettu SKL:n määräysten mukaisesti.

Kokeeseen otetaan mukaan koiran rokotustodistus, rekisterikirja, mahdollinen kilpailukirja ja talutin. Lisäksi BH-kokeessa koiralla tulee olla ”ei kiristävällä oleva” metallinen ketjukaulain. BHA-kokeessa hyväksytään myös normaalityyppisen pannat tai valjaat. Kiellettyjä ovat piikki-pannat, sähköpannat, lumesähköpannat, vedonestovaljaat ja kuonopannat sekä valjaat, joissa on lisälukkoja.

Mitä käyttäytymiskokeessa tapahtuu?

Kokeen alussa tuomari tarkastaa koirat, luoksepäästävyden sekä urosten kivekset (kivesvikainen uros voi osallistua) ja nartuilta kiiman. Kiimainen narttu suorittaa kaikki osat aina muiden jälkeen ja sitä ei saa tuoda tottelevaisuuskentälle ennen kuin tuomari antaa luvan.

Tottelevaisuus suoritetaan pareittain siten, että toinen koirista on paikallaolossa kun toinen suorittaa yksittäisliikkeet. Kun molemmat koirat ovat suorittaneet kaikki tottelevaisuusliikkeet antaa tuomari suullisen arvostelun koirien osasuorituksista (arvosanoina: erinomainen, erittäin hyvä, hyvä, tyydyttävä, puutteellinen, riittämätön).

Käyttäytymiskokeen liikenteeseen suhtautuminen -osan suorittaa jokainen koira yksitellen. Liikennekoetta ei saa järjestää kolutuskentällä tai sen välittömässä läheisyydessä. Tuomari antaa suullisen arvostelun jokaisesta suorituksesta.

Kokeen lopussa ei anneta tulosta pisteytyksen muodossa, vaan tuomari antaa arvostelun "Hyväksytty" tai "Ei hyväksytty". Koe on hyväksytty, kun tottelevaisuus -osasta on saavutettu 70% mahdollisista pisteistä (max. 60) ja kun tuomari pitää liikenteeseen suhtautumisosan suorituksia riittävinä. Kokeen saa uusia niin usein kuin haluaa.

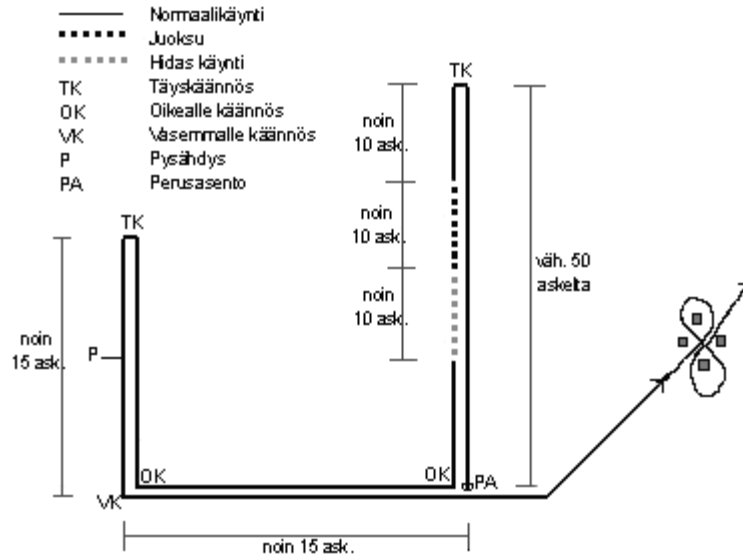
Hyväksytysti käyttäytymiskokeen suorittaneet koirat saavat koulutustunnuksen BH tai BHA, jonka merkinä on joko ohjaajan vaatteeseen kiinnitettävä pinssi tai koiran pantaan kiinnitettävä merkki. BH/BHA -koulutustunnusta voi käyttää koiran nimen ja rekisterinumeron yhteydessä. (BH tulee saksankielisestä sanasta "Begleithundprüfung")

Käyttäytymiskokeen osasuoritukset

1. Tottelevaisuus

1.1 Seuraaminen taluttimessa ja välinpitämättömyys henkilöryhmässä (15 pist.)

Ohjaaja suorittaa seuraamiskaavion kuvan mukaisesti.

Ohjaaja suorittaa seuraamiskaavion kuvan mukaisesti.

Ohjaaja saa antaa seuraamiskäskyn liikkeelle lähtiessä ja käyntinopeutta vaihdettaessa. Koiran tulee istuutua ripeästi ilman käskyä ohjaajan vierelle ohjaajan pysähtyessä.

Täyskäännökset tehdään vasempan.

Henkilöryhmässä koirakko kiertää henkilöiden ympäri esimerkiksi 8-muotoisen kuvion. Henkilöryhmän keskellä koirakon on pysähdyttävä yhden kerran.

Kun ohjaaja on siirtynyt ryhmän ulkopuolelle, hän pysähtyy ja irrottaa koiran taluttimesta ja aloittaa tuomarilta luvan saatuaan seuraavan liikkeen.

1.2 Vapaana seuraaminen ja laukauspelottomuus (15 pist.)

Liike alkaa henkilöryhmässä kiertämisellä. Ohjaaja jatkaa vapaanaseuraamisliikettä kaavion mukaisesti. Koiran tulee seurata ohjaajaa tiiviisti ja iloisesti. Kun koirakko on kulkenut suoraan noin 15 askelta ammutaan kaksi laukausta (6mm) noin 5 sekunnin välein. Koira ei saa reagoida laukauksiin.

1.3 Liikkeestä istuminen (10 pist.)

Ohjaaja kulkee vapaana seuraavan koiran kanssa 10-15 askelta, antaa koiralle istumiskäskyn ja jatkaa itse kulkuaan vielä 30 askelta. Koiran tulee heti käskyn saatuaan istua ja jäädä paikalleen kunnes ohjaaja kääntyy ja palaa tuomarilta luvan saatuaan koiran vierelle.

1.4 Liikkeestä maahanmeno ja luoksetulo (10 pist.)

Ohjaaja kulkee vapaana seuraavan koiran kanssa 10-15 askelta ja antaa koiralle maahanmenokäskyn, jatkaa itse kulkuaan vielä 30 askelta ja kääntyy koiraan päin. Koiran tulee heti käskyn saatuaan käydä maahan ja pysyä paikallaan kunnes ohjaaja tuomarin luvalla kutsuu koiran luokseen. Tällöin koiran tulee nopeasti juosta ohjaajan eteen ja istuutua. Hetken kuluttua ohjaaja antaa koiralle sivullekäskyn, jolloin koira siirtyy ohjaajan vasemmalle puolelle istumaan.

1.5 Paikallaolo häiriön alaisena (10 pist.)

Ennen toisen koiran yksittäisliikkeiden aloittamista vie ohjaaja koiran tuomarin määräämään paikkaan ja käskee koiran sivulle istumaan. Tuomarin luvalla ohjaaja antaa maahanmenokäskyn koiralle ja jättää sen siirtyen itse 30 askelta koiran eteen ja jää seisomaan selin koiraan. Kun toinen koira on suorittanut yksittäisliikkeet antaa tuomari luvan paikalla olevan koiran ohjaajalle mennä koiran luo. Ohjaaja siirtyy koiran sivulle, käskee sen istumaan sekä kytkee koiran.

2. Liikenteeseen suhtautuminen

Koe suoritetaan jalankulkuväylillä tai muulla yleisellä paikalla jossa on kohtuullinen liikenne (esim. markettien pihalla).

2.1 Suhtautuminen henkilöryhmään

Koira on kytkettyä. Tuomarin ohjeiden mukaan koiran ohjaaja kulkee määrätyn reitin tai matkan kadulla. Koiran tulee seurata ohjaajaa talutin löysänä ja pelottomasti, ja suhtautua välinpitämättömästi jalankulkijoihin ja ajoneuvoihin. Tämän liikkeen aikana ohjaajan edestä poikittain koiranohjaajan kulkusuuntaan nähden juoksee henkilö. Koiran tulee suhtautua henkilöön neutraalisti ja välinpitämättömästi.

Tämän jälkeen ohjaaja ja koira kulkeva hajallaan seisovan vähintään 6 henkilön muodostaman ihmisryhmän läpi. Yksi ryhmän henkilöistä (ei siis tuomari) puhuttelee ja kättelee koiran ohjaajaa. Koiran tulee ohjaajan komennolla istua tai mennä maahan ohjaajan viereen ja pysyä rauhallisena lyhyen keskustelun ajan.

2.2 Suhtautuminen polkupyöräilijöihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa tietä pitkin, jolloin takaa tuleva pyöräilijä ohittaa ohjaajan antaen samalla äänimerkin pyörän kellolla. Pyöräilijä jatkaa jonkun matkaa eteenpäin, kääntyy ja palaa ohjaajaa ja koiraan vastaan, antaen jälleen äänimerkin. Ohitus tapahtuu siten, että koira on ohjaajan ja pyörän välissä. Koiran tulee suhtautua pyöräilijään välinpitämättömästi.

2.3 Suhtautuminen autoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa usean pysäköidyn auton ohi. Ohjaajan ohittaessa autot, yksi autoista käynnistetään. Ohjaajan ollessa toisen auton kohdalla, sen ovi lyödään kiinni. Koirakon jatkaessa matkaansa pysähtyy auto vierelle ja ajaja puhuttelee ikkunasta ohjaajaa. Koiran tulee tällöin ohjaajan käskystä istua tai mennä maahan. Koiran tulee suhtautua rauhallisesti ja välinpitämättömästi autoihin ja liikenteen meluun.

2.4 Suhtautuminen lenkkeilijöihin tai rullaluistelijoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa rauhallista tietä pitkin. Vähintään kaksi lenkkeilijää ohittaa koirakon vauhtiaan muuttamatta. Kun lenkkeilijät ovat poistuneet, kaksi uutta lenkkeilijää tulee ohjaajaa ja koiraan vastaan ja juoksee näiden ohi vauhtiaan muuttamatta. Koiran ei tarvitse seurata ohjaajaa tiiviisti, mutta se eisaa kuitenkin häiritä takaa ohittavia tai vastaantulevia henkilöitä. Ohjaaja saa komentaa koiran istumaan tai maahan lenkkeilijöiden kohtaamisen ajaksi.

Lenkkeilijöiden sijasta ohjaajan ja koiran voi kumpaankin suuntaan ohittaa kaksi rullaluistelijaa.

2.5 Suhtautuminen muihin koiriin

Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi takaa päin ohittavaan ja vastaantulevaan, ohjaajansa kanssa liikkuvaan toiseen koiraan. Kohtaavan koiran on luonnollisesti oltava rauhallinen eikä se saa provosoida kokeeseen osallistuvaa koirakkoa. Ohjaaja saa toistaa 'seuraa'-käskyn tai komentaa koiran kohtaamisen ajaksi istumaan tai maahan. Koira ei saa osoittaa aggressiivisuutta tätä toista koiraan kohtaan.

2.6 Liikenteen keskelle hetkellisesti yksin kytkettynä jätetyn koiran käyttäytyminen, suhtautuminen eläimiin

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa kohtuullisen vilkkaan kadun jalankulkijoille varatulla osalla. Jonkun matkaa kuljettuaan ohjaaja pysähtyy tuomarin merkistä ja kiinnittää koiran taluttimen aitaan, seinänrenkaaseen tai vastaavaan. Ohjaaja poistuu näkyvistä johonkin myymälään tai jonkun muun rakennuksen sisäänkäyntiin. Koira saa istua, maata tai seistä.

Ohjaajan ollessa poissa joku sovittu henkilö kulkee kytketyn koiran kanssa koetta suorittavan koiran ohi, sivusuunnassa noin 5 askeleen etäisyydellä.

Yksin jätetyn koiran tulee pysyä rauhallisena ohjaajan poissaolon ajan. Se ei saa reagoida ohittavaan koiraan aggressiivisesti (talutin ei saa kiristyä, koira ei saa haukkua jatkuvasti). Tuomarin merkistä ohjaaja noutaa koiran.

Huom!

Kokeesta vastaava tuomari voi päättää, suorittaako jokainen koira kaikki liikkeet peräjälkeen niille varatuilla paikoilla, vai suorittavatko kaikki koirat kullakin paikalla suoritettavat liikkeet, minkä jälkeen kaikki siirtyvät seuraavalle suorituspaikalle.

3. Teoriakoe

Kokeen järjestävä yhdistys voi halutessaan järjestää myös tämän 100 yksinkertaisesta koiranpitoon liittyvästä kysymyksestä koostuvan kokeen. Teoriakokeen läpäistäkseen on siihen osallistuvan ohjaajan saatava 70% koekysymyksistä oikein. Jokaiselle teoriakokeen läpäisseelle ohjaajalle annetaan todistus suorituksesta.

Kun yhdistys haluaa järjestää käyttäytymiskokeen, jossa on teoriaosuus, tulee se ilmoittaa koeanomuksessa. Järjestäjän on varattava teoriakokeelle aikaa vähintään 3 tuntia.

Teoriakoe järjestetään aina ennen muita osasuorituksia ja siihen osallistuminen on vapaaehtoista.